

ПРОФЕСІЙНА ЗАХВОРЮВАНІСТЬ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЯК ОЗНАКА НАДАННЯ НЕЯКІСНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Літовченко О.Л., Лисак М. С., Завгородній І.В.

Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна

Актуальність. Уперше в Україні відзначали День безпеки пацієнтів 17 вересня 2019 року. Безпека пацієнтів є однією з найважливіших проблем для всіх країн, незалежно від рівня соціально-економічного розвитку та джерела фінансування систем охорони здоров'я. Наша держава не є винятком. Аналізуючи інформацію Європейського центру з контролю і профілактики захворювань, у державах-членах ЄС 8-12 % пацієнтів, які отримують амбулаторну допомогу, страждають від несприятливих подій. В установах первинної допомоги проблема менше досліджена, але вірогідно там вона постає не менш гостро. Важливими перешкодами на шляху до більш безпечної медичної практики визнано нечіткі концепції безпеки пацієнтів серед осіб, які приймають рішення, та недостатню підготовку працівників охорони здоров'я з цих питань. Проекти та Програми ВООЗ щодо безпеки пацієнтів свідчать про те, що дотримання системного підходу до цієї роботи може запобігти негативним наслідкам у лікарняному секторі.

Мета. Проаналізувати професійну захворюваність медичних працівників з точки зору надання неякісних медичних послуг за даними літературних джерел.

Матеріали і методи. Поточний систематичний огляд публікацій МОП, ВООЗ, дослідження баз даних PubMed за 2020-2021 роки, робота з нормативно-законодавчою базою України та офіційним сайтом МОЗ України тощо.

Результати та висновки. Саме медичні працівники опікуються здоров'ям громадян та відіграють особливу роль у підтримці працездатності трудового потенціалу країни. Ефективність роботи медичної галузі у сфері збереження та відновлення здоров'я працюючих залежить, зокрема, від здоров'я самих медичних працівників, які можуть наражатися на професійні небезпеки, що становлять ризик захворювань, травм і навіть смерті. Так, у 2020 році сфера охорони здоров'я стала найбільше травмонезбезпечною: серед загальної кількості травмованих, за даними Фонду державного страхування, 238 травмованих людей є представниками медичної галузі, що складає 48,7%. Порівняно з 2019 роком кількість страхових випадків у цій галузі збільшилась у 13,3 раза (з 243 до 3 238 осіб), а кількість страхових нещасних випадків зі смертельним наслідком сягнула з 5 до 68 осіб, тобто погіршилась у 13,6 раза.

Професійна захворюваність медичних працівників зумовлена впливом різних факторів ризику: механічних, фізичних, хімічних, біологічних, нервово-емоційних. Недостатні заходи з безпеки та збереження здоров'я на роботі можуть призвести до збільшення частоти захворювань, пов'язаних з професійною діяльністю, високих показників відсутності на роботі через хворобу, зниження продуктивності праці та якості надання медичної допомоги. Протягом 2020 року держава систематично переглядала та удосконалювала

діючі законодавчі акти, приймала нові з метою покращення здоров'я та безпеки праці робітників медичної галузі, підвищення їх соціального захисту.

Безпека медичних працівників та безпека пацієнтів взаємопов'язані та нерозривні. Необхідно вдосконалювати заходи для захисту медичного персоналу від потенційних негативних наслідків, а також слід звернути увагу на те, що забезпечення належних умов праці не може бути реалізоване в повному обсязі, якщо кожний медичний працівник не буде володіти знаннями з питань охорони праці, стежити за особистою безпекою та обізнано підходити до виконання своїх обов'язків. Тому актуальним завданням стає розробка нових адекватних підходів до розв'язання проблеми стану здоров'я медичних працівників, що можливо досягти шляхом оптимізації та вдосконалення відповідного чинного законодавства, розробки ефективних механізмів реалізації його положень, раціональної кадрової політики.

БЕЗПЕКА ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У РОЗРІЗІ ЗДІЙСНЕННЯ ФАРМАКОНАГЛЯДУ

Зайченко Г.В., Матвєєва О.В.

Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Безпека лікарських засобів – одна із ключових складових державної політики їх обігу в Україні. Питання безпеки та ефективності ліків завжди бентежать суспільство. Фармаконадгляд є тим інструментом, що у переважній більшості випадків дозволяє надати об'єктивні відповіді з приводу питань і безпеки, і ефективності лікарських засобів (ЛЗ) та розробити заходи, що забезпечують застосування ліків. Підґрунтям для цього є інформація, що, зокрема, міститься у повідомленнях про побічні реакції та/або відсутність ефективності лікарських засобів, що надходять від спеціалістів охорони здоров'я, пацієнтів чи їх представників, виробників лікарських засобів чи власників реєстраційних посвідчень (ВРП) до МОЗ України.

У витоків заснування вітчизняної системи фармаконадгляду стояли Володимир Іванович Мальцев і Олексій Павлович Вікторов. Саме вони у 2000 р. поставили питання важливості здійснення нагляду за безпекою ліків, були ініціаторами створення законодавчої бази здійснення фармаконадгляду та політики консолідації зусиль усіх зацікавлених сторін.

Сьогодні в Україні функціонує система фармаконадгляду на державному рівні та в усіх ВРП лікарських засобів. Здійснення фармаконадгляду врегульовано низкою наказів МОЗ України. Серед них особливе значення має наказ МОЗ від 27 грудня 2006 р. № 898 (у редакції наказу МОЗ України від 26 вересня 2016 р. № 996), що затвердив Порядок здійснення фармаконадгляду та наказ МОЗ № 620 від 05 квітня 2018 р., що затвердив вітчизняну Настанову з фармаконадгляду. Вимогою часу є необхідність відображення фармаконадгляду у новій редакції Закону України «Про лікарські засоби».